

Tillæg til kapitel 11 – Kreditaftaler

I bogens kapitel 11, afsnit 1, s 310 er kreditaftalelovens omfang beskrevet. I Lov nr. 479 af 12. maj 2023 er kreditaftalelovens omfang blevet udvidet. Ændringen har til formål at sikre, at "buy now – pay later" finansiering også omfattes af kravene i kreditaftaleloven (og lov om forbrugerlånsvirksomheder).

I bogens side 310, 2. afsnit "*Hvad er ikke omfattet af kreditaftalen*", skal der i stedet opregnes følgende:

- Aftaler om køb af varer eller tjenesteydelser, hvor der gives henstand med betalingen i op til 90 dage, og hvor der ikke er en tredjepart, der yder kredit,
- Aftaler om betalingskort med kredit, hvor betalingen sker senest 50 dage efter transaktionen uden der betales renter eller omkostninger,
- Kreditaftaler, som vedrører henstand uden omkostninger med betalingen af en eksisterende gæld,
- Kreditaftaler, som er resultatet af et forlig indgået for retten, fx vil en afdragsordning, som er bestemt i Fogedretten falde uden for kreditaftaleloven,
- Leje eller leasing aftaler, hvor det ikke er hensigten, at aftalen ender med et køb af genstanden,
- Kreditaftaler i form af overtræk
- Kreditaftaler, hvor kreditgiveren og forbrugeren aftaler henstand med betalingen eller aftaler, hvordan kreditten tilbagebetales. Dette gælder dog kun, hvis forbrugeren allerede har misligholdt den oprindelige kreditaftale, og hvor sådanne ordninger kan forventes at afværge en retssag om den pågældende misligholdelse, og forbrugeren ikke dermed stilles ringere end som fastsat i den oprindelige kreditaftale.

De kreditkøb, der nu er omfattet af kreditaftalelovens regler, er situationer hvor forbrugeren køber fx en vare, og bliver tilbudt at betale for denne senere. Tilbagebetalingen foregår typisk gennem en afdragsordning. Det er kun de situationer, hvor det er en anden end sælger, der tilbyder finansieringen, der er omfattet af kreditaftaleloven.

I de situationer hvor det er sælger, der giver henstand med betalingen uden omkostninger i højst 90 dage, er stadig ikke omfattet af kreditaftaleloven.

Reglerne indebærer, at de virksomheder, som tilbyder denne form for finansiering, nu skal have en tilladelse af Finanstilsynet.

Nye afgørelser om kreditværdighedsvurderinger

I bogens kapitel 11, afsnit 2.2 s 314 er kravene til kreditværdighedsvurderinger beskrevet. Konsekvenserne af manglende overholdelse af reglerne er uddybet i dette tillæg.

Hvis en bank underlader at foretage tilstrækkelig kreditværdighedsvurdering i forbindelse med indgåelse af en låneaftale, kan Finanstilsynet give banken et påbud. Finanstilsynet har på den baggrund givet et påbud til Danske bank for utilstrækkelige kreditværdighedsvurderinger.

Finanstilsynets påbud af 27. september 2023 til Danske Bank

Finanstilsynet har på baggrund af en redegørelse fra Danske Bank undersøgt bankens processer for vurdering af forbrugeres kreditværdighed, når der optages lån i banken.

Finanstilsynet påpeger i påbuddet, at banken ikke lever op til lovgivningens krav om kreditværdighedsvurdering, da den ikke i alle tilfælde indhenter tilstrækkelige oplysninger eller foretager individuelle vurderinger af låntagers rådighedsbeløb.

Undersøgelsen endte med, at Finanstilsynet har påbudt Danske Bank at foretage en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c forud for indgåelsen af en kreditaftale. Påbuddet indebærer, at:

- indhente fyldestgørende oplysninger om forbrugerens indtægt og dokumentation for indtægt, hvis der er tale om simple erklæringer,
- indhente fyldestgørende oplysninger om forbrugerens faktiske, faste udgifter og dokumentation for udgifterne, hvis der er tale om simple erklæringer,
- foretage en individuel vurdering af, om forbrugerens rådighedsbeløb efter optagelse af det ansøgte lån vil være tilstrækkeligt til, at forbrugeren vil være i stand til at betale ydelserne på lånet tilbage til tiden.

Påbuddet medførte, at Danske Bank ikke måtte ude lån fra påbuddet fra udstedt og indtil banken kunne dokumentere, at en kreditværdighedsvurdering blev udfærdiget i overensstemmelse med reglerne.

www.finanstilsynet.dk/Tilsyn/Tilsynsreaktioner/Paabud/2023/Danske-Bank_041023

Finanstilsynet og forbrugerombudsmanden har i samarbejde udgivet en vejledning om hvordan kreditværdighedsvurderinger skal foregå.

(www.forbrugerombudsmanden.dk/longreads/finansstilsynet-og-forbrugerombudsmandens-vejledning-om-kreditvaerdighedsvurdering/).

Det fremgår af vejledningen, i hvilket omfang kreditgiver skal undersøge og have dokumenteret forbrugerens økonomiske forhold herunder 1) indtægter, 2) udgifter og 3) gæld.

Udover at långiver kan få et påbud fra Finanstilsynet, kan en manglende overholdelse af reglerne om kreditværdighedsvurdering også medføre, at låneaf-talen kan anses som urimelig og derfor være ugyldig, jf. aftaleloven §38c, jf. § 36. Hvis låneaf-talen bliver ugyldig, skal forbrugeren betale det lånte beløb tilbage, men ikke omkostninger, gebyrer og renter.

En ugyldig aftale kan heller ikke bruges som fundament for at få udlæg i fogedretten.

Spørgsmålet om en låneaftale kan være ugyldig, fordi banken ikke har foretaget en tilstrækkelig kreditværdighedsvurdering har været prøvet både ved domstolene og i Det Finansielle ankenævn. Det har dog endnu ikke været vurderet, at den manglende kreditværdighedsvurdering har været så grov, at aftalen har været urimelig og dermed ugyldig.

Afgørelse

ØL-dom afsagt den 23. marts 2024 – BS-10730/2022 – Den unødvendige kreditværdighedsvurdering

Rersursbank fik i januar 2022 et påbud fra Finanstilsynet om:

- at beregne låntagers rådighedsbeløb for alle lån,
- at foretage vurderingen af låntagers kreditværdighed på baggrund af fyldestgørende oplysninger, hvilket indebærer, at Resurs Bank indhenter dokumenterede oplysninger om låntagers faktiske indtægter og faktiske udgifter,
- at beregne låntagers udgifter til det ansøgte lån på baggrund af scenariet med den højeste ydelse i de tilfælde, hvor låntager først vælger en afbetalingsordning og dermed den månedlige ydelse efter kreditaftalen er indgået, og
- at foretage en individuel vurdering i alle tilfælde af, om låntagers rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til, at låntager kan servicere lånet

Resurs Bank anlagde sag mod Finanstilsynet, fordi banken mente at påbuddet ikke var lovligt. Banken fandt, at påbuddet var for vidtgående i forhold til kravene om kreditværdighedsvurdering i KAL § 7c.

Landsretten har afgjort sagen hovedsageligt til Finanstilsynets fordel og mente ikke, at påbuddet går ud over rammerne i kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1.

En enkelt del af påbuddet, fandt landsretten var for vidtgående. Kravet om, at Resurs Bank skulle indhente dokumenterede oplysninger om låntagers faktiske indtægter og faktiske udgifter, var for vidtgående. Påbuddet måtte forstås således, at der skulle indhentes dokumenterede oplysninger i alle låneforhold. Landsretten fandt derfor, at Resurs Bank gerne må foretage et skøn for, hvornår dokumentationen er nødvendig også set i forhold til fx lånets størrelse og bankens forudgående kendskab til forbrugeren.

Denne del af påbuddet blev derfor tilsidesat.

Derudover var Forbrugerombudsmanden indtrådt i sagen, fordi de med samme begrundelse ville have tilsidesat en konkret kreditaftale mellem Resurs Bank og en forbruger (låntager) som ugyldig.

Landsretten gav ikke Forbrugerombudsmanden og forbrugeren medhold. Landsretten vurderede, at Forbrugerombudsmanden ikke havde bevist, at der i den konkrete sag forelå en grov tilsidesættelse af pligten til at foretage kreditværdighedsvurdering. Derfor mente Landsretten ikke, at der var grundlag for at tilsidesætte kreditaftalen som ugyldig.